

وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلاً ﴿القرآن﴾

دَعْلَم تَجْوِيد په موضوع يو منفرد كتاب

گلدسته د تجويد

﴿دَعْلَم تَجْوِيد ٲول اهم مسائل په شعرونو كښې﴾

تصنيف

احمد علي مرداني

فاضل جامعة العلوم الاسلاميه علامه بنورتي تاون كراچي

Ketabton.com

خوروڻڪه

اسلامي ادبي ٲولنه

يونيورسٲي روڊ مردان 0312-9818511

گلدسته د تجويد
منظوم

تصنيف

احمد علي مرداني

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
دَعْلَم تجوید پہ موضوع یو منفرد کتاب

گلدستہ دتجوید

﴿دَعْلَم تجوید بول اہم مسائل پہ شعرونو کبھی﴾

لیکونکے

احمد علی مردانی

فاضل جامعۃ العلوم الاسلامیہ علامہ بنوری ٹاؤن کراچی

خوروونکے

اسلامی ادبی ٹولنہ مردان

تقريظ

استاد العلماء والشعراء حضرت مولانا

محمد ابراهيم فاني رحمه الله تعالى عليه

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله وحده والسلام على من لا نبي بعده! اما بعد په
قران كريم ڪنهي د الله تعالى جل شانہ ارشاد دے: وَرَتَّلِ
الْقُرْآنَ تَرْتِيلاً. قران كريم د الله تعالى رالپڙي اخير مے ڪتاب
دے چي په خوڙ نبي ﷺ حضرت محمد ﷺ نازل ڪري
دے. ددي عظيم الشان ڪتاب چي ڇنگه معنيٰ او تفسير زده
ڪول ضروري دي دغه شان دا خبره هم ڏيره اهميت لري چي
ددي ڪتاب قراءت او تلاوت دي هم د تجويد اوقواعدو مطابق
اوشي. علم التجويد ڏير لوئي علم اوفن دے. په دي ڪنهي
ددي فن او علم ما هرينو ڏير ڪار ڪري دے او ڏير ڪتابونه ئي
ليڪلي دي. موجوده مختصره رساله محترم مولانا احمد علي
مرداني صيب د طالب علمانو د زده ڪر مے او د يادولو د پارہ په
پشتو نظم ڪنهي تياره ڪر مے ده. ماشاء الله ڏير په ښه انداز ئي
په دي ڪنهي قواعد د تجويد د شعرونو په شڪل پيش ڪري دي.
زما د عاده چي الله كريم دي دي مختصر مے رسالي ته قبوليت
عامه ور ڪري چي ٽول پښتانه ور نه تري مستفيد شي. آمين

محمد ابراهيم فاني

خادم العلم والطلبه بجامعہ دارالعلوم حقانيہ اڪوړه خټک

۵ محرم الحرام ۱۴۳۳ هـ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

دَ صَاحِبِ كِتَابِ یُو خُو خَبِرِی

دَ اللّٰهُ تَعَالٰی شَكَرًا وَ احْسَانًا دَمَ چَی مَوْنِبَه نَبِی دَ حَضْرَتِ مُحَمَّدِ
رَسُولِ اللّٰهِ ﷺ پَه اُمَّتِ كِنِیْی پِیْدَا كِرُو اَو بِيَا نَبِی بِلِ احْسَانِ پَه مَوْنِبِ
دَا اَكِرُو چَی مَوْنِبِ لَه نَبِی پَه دُنْيَا كِنِیْی دَ دُنْيَا دَ ژَوْنَد تِیْرُو لَو دَ پَارَه یُو
عَظِیْم الشَّانِ كِتَابِ قُرْآنِ كَرِیْمِ رَا كِرُو . چَی دَ دُنْيَا اَو دَا خَرَدَ هَر یُو یُو
مَسْئَلَه دَ پَارَه كَافِی اَوْ شَافِی دَمَ . دَغَه قُرْآنِ كَرِیْمِ بَانَدِی چَی
خُنْگِ پَه صَحِیْحِ لَو سَتَلُو بَانَدِی پِیْرِ اجْر و ثَوَابِ مَقْرُرِ دَمَ . دَغَه
شَانِ كِه كِه یُو اِنْسَانِ دَغَه قُرْآنِ كَرِیْمِ غَلَطِ اَلْوَلِی دَ هَغَه اِنْسَانِ دَ پَارَه
پَه اَخْرَتِ كِنِیْی سَزَا اَوْ وَعِیْدِ هَم شَتَه . دَدَغِی سَزَا اَوْ وَعِیْدِ نَه دَبِیچِ
كِیْدُو دَ پَارَه اَوْ لَو نَبِی اجْر دَ حَصُولِ دَ پَارَه پَه هَر دَوْرِ كِنِیْی عِلْمَاءِ اَوْ
قِرَاءِ پَه خِیْلِ خِیْلِ عَئَاثَه زَبْر دَسْتِ مَحْنَتِ كِرِی دَمَ . اَوْ دَا مَحْنَتِ بَه
تَرْقِیَا مَتَه یُو رِی (اِنْشَاءُ اللّٰهِ) جَارِی وِی . چَی پَه بِنَه اَنْدَا زِ سَرَه دَ قُرْآنِ
كَرِیْمِ تَلَاوَتِ اَوْ كِرِی شِی اَوْ هَر یُو مُسْلِمَانِ پَه قُرْآنِ كَرِیْمِ كِنِیْی دَ
غَلَطُو نَه مَحْفُوظِ پَاتَه شِی . مَا هَم دَدَغِی مَقْصَدِ حَاصِلُو لَو دَ پَارَه
دَا مَخْتَصِرَه رَسَالَه دَ اللّٰهِ تَعَالٰی پَه فَضْلِ وَ كَرَمِ اَوْ تَوْفِیْقِ سَرَه تِیَارَه
كِرِی دَه . مَوْلِی كَرِیْمِ دِی نَبِی مَالَه اَوْ زَمَا وَ الدِّیْنُو ، تَوَلُو اُسْتَاذَانُو اَوْ
مَلِكُرُو لَرَه سَبَبِ دَ فَلَاحِ اَكْرَعُو یُو . وَ اللّٰهُ الْمُؤَفَّقُ وَ الْمَعِیْنُ . رِیْنَا تَقْبِلِ
مِنَا اِنَّكَ اَنْتَ السَّمِیْعُ الْعَلِیْمُ وَ تَبِّ عَلَیْنَا اِنَّكَ اَنْتَ التَّوَابُ الرَّحِیْمُ
وَ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَی خَیْرِ خَلْقِه مُحَمَّدِ وَ اَلِهِ وَ اصْحَابِه اَجْمَعِیْنِ .

ابوالقاسم احمد علی مردانی

یونیورسٹی روڈ خوره بانہ مردان

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اولنی لیک

پس له حمده له صلوة دا بیان
 مبتدی دپاره خدایا کبری اسان
 مهربان شوکته په ما پرودیگار
 تاسوته به وړاندې کر مه خه اشعار
 مسائل می دتجوید کرل خه راجمع
 دالله نه پری داجر ساتم طمع
 عری کبھی چي ادا کله حرفونه
 مخرجونه یاد ساته او صفتونه
 دی ته وائی دقران علم تجوید
 نه دی گران بنه دے اسان علم تجوید
 دهر هغه خائے چي تکه ادا کی پری
 په مخرج سره دنیا کبھی به یاد پری
 پنخه تول دی مخرجونه دحرفونو
 یاد ساته دغه بیان دبنیادونو
 جوف او حلق سره کره ژبه شونہ نورے
 دخیشوم ورسره نوم شته دے که گورے
 دا اصول دمخارجو تول بیان دی
 لازمی دا پیژندل په هر انسان دی

مخارج دی بُنیادونه دَ حرونو
 خان خیرساته ددغی بُنیادونو
 په کوم شان او کیفیت چي حرف اداشی
 صفتونه به ترې جوړ ددې دُنیا شی
 دَ علم التجوید اهمیت او حکم

هریو حرف صحیح لوستل دی ضروری
 دا لازم دی دتجوید په مبتدی
 دغه حکم دَاللّٰه ددې کلام دے
 معززه دے عالی او چت مقام دے
 دغه حکم دَ حدیثِ مصطفیٰ ﷺ دے
 چي دَ دو جهان دَ پاره نُور زاده دے
 داسے وائی په دُنیا کښي عالمان
 په تجوید سره بنائستة دغه قرآن
 لحنِ جلی او لحنِ خفی

په دوه قسمه دا غلطی دَ مبتدی دی
 په غلطو کښي خة جلی دی خة خفی دی
 غلطی غتہ چي وی دغه ده حرامه
 په لحنِ جلی یا دیرپی دا تمامه
 صفت پریدی چي دَ حرف کله بشر
 لحن جوړ به ترې خفی شی سراسر

دا دوه قسمه دی غلطی دهر انسان
 کله لولی چي دنیا کنبی خو ک قران
 بیچ ساته ددی غلطونه خپل وجود
 په دنیا درنه جوړ نشی چي مردود
 د علم التجوید موضوع

د قران الفاظ موضوع ده د تجوید
 تر قی غواړه در ب نه د مزید
 په تجوید سره د لوستلو تعلیم

په تجوید سره قران لوستل پکاری
 به تجویده ټول لوستونکی گناه گاری
 په تجوید سره لوستلو کنبی عزت دے
 به له دغی د دنیا د در ذلت دے
 په تجوید سره بنائسته بکاری قران
 لکه تاج چي وی په سردیو انسان
 د علم تجوید مقصد او غرض

بنه صحیح د حرف ادا لری مقصد
 د تجوید د دغه حکم د ابد
 بنه بنائسته به پرې حرفونه د قران شی
 چي تابع خو ک د تجوید په دې جهان شی
 دا قران په دے تجوید سره بنائسته دے

ددي ژوند دپاره بنكله نمونه ده
 هر انسان په دغه علم بنائسته كيږي
 لكه گل دباغيچي ترينه جوړيږي
 دتجوید مرتبي

مرتبي دي دتجوید درم دجهان
 داسه وائي په دنيا كښي عالمان
 يو تدويرم، بل دم حدربل ترتيل
 عالمانو بيان كړم دم تفصيل
 ترتيل نوم دم دبنه رواواطينان
 تلاوت چي كوي كله مسلمان
 حدروائي تيزلو ستلو ته دنيا كښي
 بيان شوم دقاريانو په وينا كښي
 نه وي تيز او په مزه چي تلاوت
 دا تدويرم په دنيا كښي هر ساعت
 مرتبي دومره تجويد له په دنيا دي
 لكه څنگ چي دري نقطي دهر يو ثادي

دتجوید ارکان

لكه څنگ چي داودس فرض څلور دي
 دتجوید سره ارکان دومره په كور دي
 مخرجونه دحرفونو پيژندل دي

پیژندل دی د صفاتو او وئیل دی
 پیژندل دی د حرفونو ټول احکام
 هم عادت د بنه لوستلو کره مدام
 د تجوید د پاره ټول دغه ارکان دی
 په ترتیب سره چي بره دا بیان دی
 د علم التجوید فائده

خوک چي لولی په تجوید سره قرآن
 دارضاده د الله غنی سبحان
 د رسول الله ﷺ رضاشته په دے کار
 شته رضاد اولیاؤ په دغی لار
 آخرت کنی ئی بدله ده نعمتونه
 ملاویری به په دغی جنتونه
 د تسمیے او تعوذ بیان

هر کله چي تلاوت کرے د قرآن
 دري صورت به یاد ساته ددی جهان
 یابه ته شروع کوے سر نه سورت
 یاد مینغ نه به کوے ته تلاوت
 یابه ستا مینغ کنی سورت نه ابتدا وی
 دري حالته به دادلته کنی تل ستا وی
 د اول صورت نه راشه خان خیر کره

تعوذ او تسمیہ دوارہ پہ سر کرہ
 تعوذ او تسمیہ دل تہ را غلے
 دا عمل دے د محبوب نبی ﷺ دیر بشکلے
 دویم صورت کنبی تعوذ وئیل بہتر دی
 دا کارونہ دثواب د ہر بشر دی
 تسمیہ کنبی ہر بشر لہر اختیار دے
 دثواب دا پہ کارونو کنبی یو کار دے
 دریم صورت کنبی تسمیہ ہر خائے را غلے
 خیر دار ترینہ ہر بشر دے ہر یو کلے
 دتویے دسورت حکم بل جُداد دے
 ہفہ حکم راشہ لانڈی دل تہ داد دے
 تسمیہ ئی پہ اول کنبی نشتہ نشتہ
 دا حصہ ئی پہ اول کنبی نشتہ نشتہ
 دتعوذ او تسمیہ تفصیل

کتہ سورت نہ ستاوی چرے ابتدا
 تعوذ کرہ تسمیہ سے سرہ ادا
 صورتونہ ترے جور پری تہول خلور
 وصلی کُل او فصل کُل نہ پس دی نور
 شتہ فصل اول وصلی ثانی صورت
 خلورم ئی دے الہ پہ حقیقت

په څلورو کښي چي بره ذکر دای
 درمے صورتہ په کښي دلته ټول روادی
 وصل اول بیافصل ثانی صورت
 ن ناروادمے دا صورت دَ تلاوت
 نور ددي نه علاوه چي درمے ادا دی
 دغه درمے وارہ هر ځائے کښي تل روادی
 دَ مخارجو بیان

دَ مخرج مثال دَ کور دمے دَ بنیاد
 بی بُنیاده کور لیدلي چا آباد
 حلق یا ژبه یا وی شونډمے دَ انسان
 دَ کوم ځائے نه ادا کیږي چي بیان
 مخرج دغي ځائے ته وائی په دُنیا
 دَ قاریانو علم او ده وینا
 مخرجونه ټول دی او ولس دَ حرفونو
 دا بیان دمے یقیني دَ کتابونو
 چي ساکن وی دَ الف سره واویا
 جوفی نوم ددي مخرج دمے په دُنیا
 دَ همزي سره چي جمع کریمه بیاها
 ادا کیږي دوی دَ حلق په انتها
 مینځ دَ حلق دمے عین او حاله په جهان

خیال ساتی ددی خبری عالمان
 غین او خاد حلق اُخر نہ ادا کی پری
 پہ لفظونو کبھی چھی کلہ بیان پری
 دَاخِر ژے سرہ لہات چھی مل شی
 قاف بہ جو پرتری دُنیا پہ ہر منزل شی
 لہرا لاندی ہریو قاف نہ کاف ادا دے
 دامخرج ددغی قاف نہ بل جُدا دے
 مینغ دژے کتہ تالو سرہ شی مل
 جیم دشین سرہ راخی پہ دی منزل
 یا حرکت لرونکی، دارنگ یا دالین
 ادا کی پری ددی خائے نہ پہ بہترین
 کتہ داژہ ددی ژامی سرہ مل شی
 جو پریہ ضاد تری دُنیا پہ ہر محفل شی
 یو دژے غارہ بل کپہ شمیرانیاب
 ثنایا رُباعی دوارہ دہر باب
 ہم اُورے دَضو احک شی چھی تمام
 ادا کی پری ددی خائے نہ ہریو لام
 یو دژے غارہ بل تالو کپہ برہ
 نون ددلتہ نہ ادا کپہ بنہ پہ نہرہ
 لہر دینہ چھی دَنون نہ خوک شی کلہ

را ادا بہ شی ددی خائے نہ پہ خپلہ
 کرہ دپاس غائبونو بیخ دژیے سر
 طاء، تا، دال تری ادا کی پری پہ ہر در
 ژبے سر نہ ادا کی پری ظا او ثا
 چہ شی یو دثنا یا غارہ علیا
 دا مخرج دھریو ذال دے دجھان
 داسی وائی دقران دغہ قاریان
 مینغ چہ شی دثنا یا دژیے سر
 ورتہ خیال کوہ دنیا کبھی پہ نظر
 دا دصاد اوزا د سین دے یو مخرج
 دا بنائستہ یر بہترین دے یو مخرج
 مینغ دلاندی شونہی دے مخرج دفا
 چہ شی یو دثنا یا غارہ علیا
 کلہ شونہی چہ دا دوارہ یو خائے کی پری
 واو اوباء سرہ ہر میم تری ادا کی پری
 دغٹے مخرج خیشوم دے بیان شوے
 بنائستہ دی سرہ دنیا کبھی قران شوے
 مخرجونہ دحرفونو دی داتول
 بنیادونہ دحرفونو دی داتول

★★★★★★

د خلی غائبونه

ثنا یا اوربعاى خلوړ خلوړ
 بیا انیاب اوضوا حك شته دُومره نُور
 طواحن غائبونه دولس شته په شمیر
 نواجذ خلوړ چي نه شی درنه هیر
 شل غائبونه د اضراس شول دغه شان
 دوه دیرش خُله کښي شول غائبونه د انسان

د صفاتو بیان

د صفت معنی راغلی ده حالت
 د اید شو په معنی د کیفیت
 ټول صفات لری دوه قسمه د جهان
 لازمی او عارضی دی عالیشان
 لازمی نه جدا کیږی له حرفونو
 خیال ساته ددغي ټولو صفتونو
 عارضی صفت وی حرف کښي کله کله
 کله کله دا د حرف نه بیل شی خپله
 د اښکلا وی د حرفونو د جهان
 که دُنیا کښي ورته خیال او کږی انسان
 په دې هر یو حرف بنائسته لکه د گل شی
 خوشبودار مشک و عنبر د هر محفل شی

خيال كوه ددغي ٿولو ٻيڻه تمام
 داسي وائي ٻه دنيا ڪنبي خاص او عام
 صفاتِ لازمه

چي د حرف سره يو ڄاڻي ٻه هر مڪان وي
 دا صفت به لازمى ددي جهان وي
 چي جدا ترينه ٻه يو مقام ڪنبي نه شي
 چي جدا ترينه ٻه يو ڪلام ڪنبي نه شي
 ورتنه وائي خاص او عام صفت لازم
 ورتنه وائي ٿول تمام صفت لازم
 ياد ڪر ٻه اولس لازمى ٿول صفتونه
 ڄنگ چي اولس دي ياد شوي مخرجونه
 لس صفات درنه هيرنه شي متضاد دي
 ضد پنڄهه د پنڄو دلته ڪنبي ٿول ياد دي
 ووه دي غير متضاده ٿول صفتونه
 دا صفات لري جدا جدا حرفونه
 د صفاتِ متضاده بيان

ٿول پنڄهه د پنڄو ضد دي متضاد
 دا صفات ٻه دي صفت سره دي ياد
 لس حرفونه مهموسه دي د جهان
 نور راغلي جهريه ٿول د قرآن

لس حرفونہ مهموسہ لری صفت
 کرہ فحٹہ شخض سرہ سگت
 جہر نوم داوچت والی اوقوت دے
 نرم والے مهموسہ کنبی ہر ساعت دے
 دریم صفت دصفتونونہ شدت دے
 داشامل زمونر پر سرہ پہ تلاوت دے
 تبول دی نولس مجھورہ پہ شمار حرفونہ
 جہر سرہ بنائستہ کیپی دالفظونہ
 دشدت معنی سختی دہ دجہان
 داسے وائی پہ دنیا کنبی عالمان
 پہ اتو حرفونو کنبی صفت شدت دے
 مجموعہ کنبی دا جدقظ بگت دے
 بل شدت تہ مخامخ صفت رخوت شتہ
 نرم والے پہ کنبی پروت پہ ہر جہت شتہ
 لکہ خنگ چپی دمنفوش شین دے شین
 دا آواز دے دنرمے بنہ بہترین
 درخوت حرفونہ شپارس دی پہ کور
 دشدت اوتوسط دی کور کنبی نور
 پنخہ تبول متوسط دی معتبر
 مجموعہ دتوسط دہ لن عمر

نة اواز پة کنبی بندی پی د انسان
 بین بین ورتہ ہم وائی پہ جہان
 پہ صفاتو کنبی پنعم دے استعلا
 ووة حرفونو کنبی راغلی پہ دنیا
 خص ضغط قظ ددی ده مجموعہ
 د حرفونو استعلاء ده دا حصہ
 ضد شپیم د استعلاء دے استفال
 تہول لری دوویشٹ حرفونہ دکمال
 د اطباق صفت نہ خان کرہ بنہ خیر
 تہول خلور لری حرفونہ پہ ہر در
 طا او ظا سرہ ملگر مے صاد او ضاد
 مطبقہ سرہ دی دا حرفونہ یاد
 د اطباق ضد انفتاح دے ہر ساعت
 تہول پنخویشٹ حرفونہ دالری صفت
 پہ اذلاق صفت کنبی شپردی تہول حرفونہ
 فر من لب کنبی دی دا صفتونہ
 دغہ تہول متضادہ صفات شول تیر
 در نہ نة شی تلاوت کنبی چہی دا ہیر
 خیال ساتھ ئی تلاوت کنبی ہر ساعت
 بنائستہ کی پی پہ دے ہر خائے تلاوت

دَصَفَاتِ لَازِمِهِ غَيْرِ مُتَضَادِهِ بَيَان

لکھ ڇنگ دَفَاتِحِ چي ووٽُ آیات دی
 دُومره غیر متضاده له مقامات دی
 لکھ ڇنگ چي ووٽُ آسمانه دَجهان دی
 دُومره غیر متضاده صفات بیان دی
 تبول دی ووٽُ منفردہ صفات دُنیا کبھی
 دادی غیر متضاده هرہ وینا کبھی
 پنځو حرفو کبھی راغلیے قلقله ده
 قُطْبُ جَدُّ کبھی پرتہ دامجموعه ده
 یوصفت دے په صفاتو کبھی صغیر
 ذکر کرے علماء دے په تحریر
 زادَ صا دسرہ کرہ جمع بل کرہ سین
 دَصْفِیرِ حَرْفُونِه دے دی دا حسین
 یوصفت دے دَصَفَاتُونِه تکریر
 رپیل دل دَژبے را کبھی په تقریر
 یوصفت دَتَفْشِی شتہ په یقین
 دا صفت لری یو حرف هغه دے شین
 شین چي کله په دُنیا کبھی ادا کیږی
 آواز خُله کبھی ورسره پوره خوریږی
 ښه په نرمه ادا کیږی حرف دَلین

دغہ دوه حرفونہ دی بنہ بہترین
 واونہ مخکبھی چي وی زور داپہ هر در
 زور دِیاء نہ مخکبھی وی چي پہ نظر
 ہلہ داصفت بہ دلته کبھی موندے شی
 ہلہ دا صفت ییادلته کبھی راتلے شی
 انحراف صفت دَراء سرہ دَلام دے
 چي یو بل تہ مائل کیری نو تمام دے
 یوصفت استطالت دے معتبر
 دغہ ضاد سرہ موندے شی پہ هر در
 دغہ غیر متضادہ دی صفتونہ
 چي ملگری دَئیائی دی حرفونہ
 دَصفاتِ عارضہ بیان

عارضی صفت وی حرف کبھی کلہ کلہ
 لکہ خنگ چي رانرے شی او پبلہ
 تہول لری دغہ صفت اتہ (8) حرفونہ
 بنائستہ کیری دَقران پہ دے لفظونہ
 لام اوراء سرہ چي میم ساکن کرے نور
 نون ساکن سرہ شُول دا حرفہ خلور
 دغہ رنگ دے میم اونون هر مشدد
 داتنویں دے دغہ رنگ ہم معتمد

همزه هغه چي لرونڪي مخڪڻي زوروي
 واوساڪن نه مخڪڻي پيڻ چي په يو دروي
 هريو ڄائے ڪڻي چي ڏيا نه مخڪڻي زيروي
 ڀڻه ڦاري ڏي چي آگاه له ڏي نه ڏيروي
 دَلام قاعدے

ڪه ڏ پاڪ الله ڏنوم نه مخڪڻي زوروي
 غت به لام ئي په لوستلو سراسروي
 دالله نه مخڪڻي پيڻ راشي چي ڪله
 لام ڏ پاڪ الله به غت وائے پخيله
 ڪه ڏلام نه مخڪڻي زيرو راشي قرآن ڪڻي
 نري وايه دغه لام په ٽول جهان ڪڻي
 دغه دوه دي مقامات ڏ ڏڪ لوستلو
 لام ڏ پاره دي راغلي په وئيلو
 نور ڏ دوو (2) نه چي دي ڄومره مقامات
 نري لام هلته راغلي په حالات
 ڏڪ ويئلو ته تفخيم ڏ جهان وائي
 نري ڪولو ته ترقيق دغه شان وائي
 په والله ڪڻي لام ڏيل راڄي هر حال
 نري لام ڏ ڀسم الله لري مثال

★★★★★

دَرَا قَاعِدے

غتِ لوستلو تہ تفخیم پہ جہان وائی
 نرې والی تہ ترقیق دغہ شان وائی
 غتِ لوستل معنی راغلی دَ تفخیم دہ
 دا پہ را کبھی دَر حمان او دَر حیم دہ
 نرې کولو تہ ترقیق پہ دُنیا وائی
 داسے دل تہ کبھی قاریان عالمان بنائی
 اِرْجِعُوا ئی دے مثال ددی جہان
 رانرې ددی مثال دہ پہ بنے شان
 رانہ مخکبھی زور او پیش کتہ پہ دُنیاوی
 داساکنہ را بہ دکہ د دُنیاوی
 پہ ہر خائے کبھی ورتہ بنے او کرہ نظر
 دَ حرکت نہ ئی کرہ خان پورہ خیر
 زور او پیش کتہ وی دَر اَدَسر دَ پاسہ
 دالوستل بہ غتِ بنائستہ وی ستا دَ لاسہ
 دا دَشد سرہ راخی ہم کلہ کلہ
 بی لہ زیرہ بہ داوی ہر خائے پہلہ
 دا دَ زیر سرہ چہی راشی پہ یو در
 نرې وایہ دغہ را پہ ہر بشر
 را ساکنہ وی ساکنہ مخکبھی بلہ

مخکنی زیر سرہ بہ داسی نری خپلہ
 را چہی وی دِ اِمالے پہ ہر حالت کنہی
 نری وایہ دغہ را پہ تلاوت کنہی
 زیر لرونکے داسی را پہ ہر مقام
 چہی دَروم سرہ اُدی پری شہ تَمَام
 نری وایہ دغہ را پہ ہر حالت کنہی
 یاد ساتھ دغہ بیان پہ تلاوت کنہی
 دَمیم اونون مشدد قاعدہ

نون او میم لری غنہ ہغہ صورت کنہی
 مشدد چہی دوارہ راشی تلاوت کنہی
 دَمیم ساکن اونون ساکن قاعدے

لکہ خنگ چہی درے نقطے دَٹا او پادی
 حالتونہ میم ساکن لہ دومرہ دادی
 درے حالتہ دی دَمیم ساکن پہ شمار
 یو ادغام دے، بل اخفا او بل اظہار
 کَہ دَمیم ساکن نہ وروستو وی میم بل
 نُومُدغم بہ شی دَمیم سرہ میم خپل
 دغنی سرہ بہ دغہ شی لوستلے
 دَادغام صورت دا ہر چادے لیکلے
 کَہ دَمیم ساکن نہ وروستو راشی باء

نو پِه ميم کڻي به غڻه وي دَ اخفاء
 ميم اوباءِ که وروستو راشي پِه يولار
 دلته کيڙي پِه هر خائے کڻي تش اظهار
 دا حالت دَنون ساکن شولو تمام
 قلب سره ئي معتبري ٿول احکام
 دَنون ساکن اوتنوين قاعدے

اخفاء، قلب سره، اظهار، ادغام کره نور
 نون ساکن لري احوال دغه خلور
 پِه تنوين کڻي ٿول جاري کره داييان
 نون ساکن دَ پاره حکم دَ جهان
 نون ساکن اوپه تنوين کڻي شته اظهار
 که دَ حرفِ حلقی وروستوشي پِه لار
 پِه دوه قسمه بيان شومے هر ادغام دے
 يو غڻه سره، خالی ئي بل مقام دے
 يَنْمُو ٿول خلور حرفونہ دَ غڻي دي
 بي غڻي چي لام اورا دي ورپسي دي
 بل دوه تڪونه جوڙ شوي دے يو کور
 حکم خلقو بيان کرے ورله نور
 نون ساکن تنوين به ميم سره بدل شي
 که دَنون نه پس وي دانو دا به تل شي

قلب دے نوم ددی بیان پہ دی صورت کنبی
 چپی دنون نہ پس وی بآء پہ تلاوت کنبی
 دغہ وخت کنبی یو غنہ بلہ اخفاء ده
 دا خبرہ بیان کرے علماء ده
 پہ نون ساکن او تنوین کنبی فرق

نون ساکن لیکلے شی لکہ فَمَنْ
 تنوین نہ یشکارہ کوی بل تہ بدن
 نون ساکن وئیلے شی پہ هر حالت کنبی
 دَهر واصل او دَوقف پہ صورت کنبی
 دَتنوین نون بہ شی وصل کنبی لوستلے
 دغہ وقف کنبی ہیخ چا نہ دے لیدلے
 ادغام او اظہار

لکہ خنک چپی تبول پنخہ ددین ارکان دی
 دَادغام دُومرہ قسمونہ پہ جہان دی
 یو مثلین دے دغہ تام پہ مقام دے
 دَقسمونو دَادغام نہ یو ادغام دے
 شتہ دے قسم مُتَجَانِسین یو بل
 داناقص او تام راخی پہ هر محفل
 بل تہ وائی مُتَقَارِبِین تمام
 کلہ کلہ داناقصہ وی ادغام

دَمَخْرَج صَفَاتِ سِرِّهِ دَ حَرْفِ كُفْتَارِ
 بِنَاءِ وَاضِحَةٍ تَهْ وَثِيْلَةٍ شَيْ اِظْهَارِ
 مَدِّ اَصْلِيٍّ اَوْ مَدِّ فِرْعَوِيٍّ

تَوَلَّ حَرْفُوْنَهٗ بِنَاءِ رَاخِ كَلِّ پَهٗ خِيْلِ مَقْدَارِ
 وِرْتَهٗ وَاثِيٍّ مَدِّ اَصْلِيٍّ پَهٗ كُفْتَارِ
 دَا تَعْرِيفِ دَمِ دَمَدِّ اَصْلِيٍّ بِيَانِ
 دَا سَمِ وَاثِيٍّ پَهٗ دُنْيَا كُنْبِيٍّ تَوَلَّ قَارِيَانِ
 اَصْلِيٍّ مَدِّ مَدِّ ذَاتِيٍّ سِرِّهِ يَادِيْرِيٍّ
 كَلِّهِ كَلِّهِ پَهٗ طَبْعِيٍّ هَمِّ بِيَانِيْرِيٍّ
 مَوْقُوفِ نَهْ وِيٍّ اَصْلِيٍّ مَدِّ پَهٗ خَهٗ سَبَبِ
 بَسِّ مَقْدَارِ دَ اَصْلِيٍّ مَدِّ لَرِيٍّ طَلْبِ
 پَهٗ سَبَبِ يَانَدِيٍّ مَوْقُوفِ چِيٍّ وِيٍّ يَوْمَدِ
 وِرْتَهٗ وَاثِيٍّ دَا دَمَدِّ فِرْعَوِيٍّ حُدِّ
 فِرْعَوِيٍّ مَدِّ لَرِيٍّ پَهٗ جَمْعِ دَوِّهِ اَسْبَابِ
 دَهْمَزَمِ سِرِّهِ سَكُوْنِ كِرِّهِ دَا عَرَابِ
 اَصْلِيٍّ هَرِّ خَائِئِ هَرِّ حَالَتِ كُنْبِيٍّ شَيْ لَوْ سَتَلِ
 عَارِضِيٍّ وِيٍّ كَلِّهِ كَلِّهِ غَرِّ خِيْدَلِ
 دَمَدِّ مَتَّصِلِ اَوْ مَدِّ مَتَّفَصِلِ بِيَانِ

كَلِّهِ سَبَبِ دَ فِرْعَوِيٍّ مَدِّ چَرْمِ هَمَزَهٗ وِيٍّ
 مَتَّصِلِ، مَتَّفَصِلِ قَسْمِ بَهٗ دَا دَوِّهِ وِيٍّ

متصل مددے یاد شوے پہ واجب
منفصل تہ جائز وائی ہر طالب
دَ (ساکن اعتبار سرہ) دَ مد قسمونہ

دَ ساکن چہی مد کبھی راشی اعتبار
دوہ قسمونہ ترے جو پری پہ ہر لار
یو لازم دے بل جائز سرہ دے یاد
دَ ساکن کوردے پہ دے سرہ آباد
پنخہ قسمہ دَ لازم شتہ پہ ہر در
دوہ قسمونہ دَ جائز دی معتبر
دَ مد لازم قسمونہ

لازم مددے پہ پنخہ قسمہ کبھی بند
پیدا کی پری تلاوت کبھی پہ دے خوند
یوتہ وائی کلمی او مثقل
کلمی مخفف دے ورسرہ بل
یو حرفی مثقل مد شتہ دے لازم
بل حرفی مخفف یاد ساتھ دائم
پنخہ دے مد لازم سرہ دلین
دا پنخہ قسمہ دَ مد شول بہرین
دَ مدونو مقدارونہ

مقدار در پری حرفونہ در پہ در

توسط دے مینغ دَ طول او دَ قصر
 خپل مقدار سرہ را خکل دَ حرف وینا کنبی
 دوہ حرکتہ دی دَ قصر پہ دُنیا کنبی
 زیات را خکل دَ طول تعریف دے حقیقت
 شپہ حرکتہ ئی مقدار دے ہر ساعت
 پہ اصلی مد کنبی را غلے تل قصر دے
 توسط پہ متصل کنبی معتبر دے
 منفصل کنبی توسط شتہ دَ جہان
 لکہ خنگ چہ طول لازم کنبی دے بیان
 پہ وقفی مد، عارضی کنبی طول بہتر دے
 توسط سرہ جائز پہ کنبی قصر دے
 دَ ہمزے قاعدے

لکہ خنگ چہ دوہ نقطہ دَ ہر یوتا دی
 دَ ہمزہ دُومرہ قسمونہ تل ادا دی
 نہ پتہیری ہر ساعت چہ شی لوستلے
 قطعہ دغہ پہ نوم شی رابللے
 پہ شروع کنبی وصلیہ ہمزہ لوستے شی
 مینغ کنبی دغہ پہ وینا را غر خیدے شی
 دَ اسمونو پہ شروع کنبی الف لام
 وصلیہ ہمزہ لری دغہ مقام

زور لرونڪے دا همزه په هر مقام وي
 رنگ په رنگ دا مثالونو کښي مدام وي
 که دريم حرف دَ فعل پيش لري دُنيا کښي
 پيش په سربيه دا همزه شي په وينا کښي
 که دريم حرف دَ تکی زیر لري يا زور
 زیر لري به دا همزه په دغې در
 اِسْمٌ، اِیْنٌ، اِبْنَةٌ دَ هر يولار
 وصلیه همزه لري زیر په گفتار
 ورسره شته رنگ په رنگ نور مثالونه
 دَ همزه وصلیه دای حالتونه
 که همزه دَ فعل وي په ابتدا کښي
 دا قطعی دَ زور سره ده په دُنيا کښي
 يو صیغه دَ مضارع متکلم ده
 دا واحد صیغه قطعی ده او دائم ده
 همزه توله قطعیه دی هر خائے نورے
 وصلیه نه علاوه چي داشوے تیرے
 پنځه فعله که موجود وی په یو دار
 په دريم حرف ورسره پيش وی په گفتار
 دَ کسرے نه به همزه دا محروم نه وی
 همزه دلته وصلیه به مضموم نه وی

اِسُو اِيتُو اِقْضُو اِدْرِمِ شُول دَغِه شَان
اِبْنُو اِتْقُو اِدْوِه نُو رِدِي دَجْهَان

حروفِ مدہ

واونہ کلہ چي پيش راشی مقدم
زیر ديانہ مخکشي وی چي هغه دم
دالف نہ مخکشي زور چي په جهان شی
دغه درمے وارہ ساکن چي دغه شان شی
پہ مدہ حروف سرہ دغه یادیری
کتا بونو کشي زمونرہ بیانیری
ولار زور اوزیردی شمار ہم پہ مدہ کشي
ولار پيش دلته راغله هر حصہ کشي
دغه درمے وارولہ حکم مقدم دے
دا بیان دهر بیان نہ دیرا ہم دے

حروفِ لین

واواویانہ مخکشي کلہ چي وی زور
دغه دوارہ ہم ساکن چي کپی پہ سر
ورتہ وائی دوه حرفونہ تول دلین
اداشوی بنهٔ پہ نرمہ بہترین

دوقف بیان

ساکہ اخلے دادمے وقف شریعت کشي

اُدریدل دی دَقران پښه تلاوت کښي
 اُدریدل غواری انسان کله ناکله
 بندوی هغه قران کله ناکله
 یو پښه خپل اختیار سره انسان اُدریږي
 بل هغه چي تلاوت ورته گرانېږي
 نور کولې هغه نشي تلاوت
 نو مجبوره دې ساه اخلې دا ساعت
 اول وقف اختیاري دې جهـان دې
 چي پخپله د انسان ختم بیان دې
 بل پښه اضطراري یاد دې در پښه در
 مجبوراً کوی دا وقف هر بشر
 که معنی پري نه بدلیږي تلاوت کښي
 دغه دواړه دی روا پښه شریعت کښي
 پښه معنی باندې نظر چي د انسان وی
 علاماتو ته ئي خیال چي د قران وی
 دا پښه وقف اختیاري سره یادېږي
 کتابونو کښي پښه دې نوم بیانېږي
 ساه شی لنډه نور لوستل چي پښه چاگران شی
 گران چي ده له تلاوت دې قران شی
 وقف دې اضطراري پښه دې صورت کښي

خیال کوہ ددغی دواروتلاوت کنبی

دوقف قسمونہ

تبول پنخہ قسمہ دوقف دی بیان
 داسے وائی پہ دنیا کنبی عالمان
 یولازم دے بل مطلق پہ ہر مقام دے
 دغہ وقف پہ قرآن کنبی خاص او عام دے
 جائز ہم شتہ مجوز پہ تلاوت کنبی
 مُرخص پنخم راغلی دے صورت کنبی
 دا پنخہ قسمہ دوقف دی راغلی
 ادا کی پری ایاتونہ پہ دی بشکلی
 ضروری اولازم وقف دے پہ میم
 ادریدل دی رواشی پیہ زاجیم
 ادریدل دی ہم پہ طاباندی راغلی
 ادا کی پری ایاتونہ پہ دے بشکلی
 دائرہ وقف دپارہ خائے پہ خائے دہ
 دغہ نخہ دایت دجدائے دہ
 قف سرہ پہ ہر مقام بانندی ادری پڑہ
 بلے ساہ سرہ بیامخ کنبی روانی پڑہ
 دا بہتر دی دقرآن پہ تلاوت کنبی
 داسے وائی عالمان پہ دے صورت کنبی

وقف النبی (ﷺ) دے راغلیے پہ قرآن کنبی
 دغہ خائے دُدریدو دے پہ جہان کنبی
 دلته وقف دُنیانو سردار (ﷺ) کرے
 وقف دلته کنبی نیکانو بار بار کرے
 قاف چي کله وی یواخے پہ قرآن کنبی
 وقف دلته بعض گنری پہ دې جہان کنبی
 دَسکتے شتہ پہ قرآن کنبی علامت
 بند وُل دی پہ دے سرہ تلاوت
 ساہ چي ماتہ درنہ نشی پہ جہان
 لِر ساعت نہ پس جاری کرہ خپل بیان
 دا تعریف دَهر سکتے دے پہ جہان
 داسے وائی پہ دُنیا کنبی عالمان
 وقفہ ہم وائی سکتے پہ قرآن کنبی
 خیال ساتھ ددغي هر خائے هر بیان کنبی
 صل بہ کله کله ستاشی پہ نظر
 اُدریدل نہ اُدریدل دی برابر
 لامطلب لری چي نشتہ اُدریدل
 تلاوت جاری ساتھ دلته کنبی خپل
 پہ محل دُوقف اُدی پرہ صحیح
 تام کافی حسن شتہ وقف ہم قبیح

کتہٴ خوک اُوکری اعتبار دَ کیفیت
 تہول خُلو رِسمہ بہ جورِ شی داساعت
 یو ابدال دے بل دے روم سرہ اسکان
 دَ اشمام سرہ شتہ وقف دغہ شان
 دَالُہ فضل و کرم سرہ کتاب
 ختم شولو ضروری ترینہ ہریاب
 پہ اُخر کُنی بیاسلام پہ محمد ﷺ شہ
 داسحر سرہ ماہنام پہ محمد ﷺ شہ
 ورسرہ درود زَہ وایم پہ نبی ﷺ
 چہی بُنیاد دے پہ دُنیا دَ ہر ولی
 ورسرہ ئی شہٴ پہ ال تل سلامونہ
 پہ بنائست ئی پہ جمال تل سلامونہ
 بیاسلام دے پہ اصحاب دَ محمد ﷺ وی
 داسلام دے پہ ہریاب دَ محمد وی
 زَہ پہ سرہ ختم وومہ خپل کتاب
 رَہ کپہ رانہ قبول پکُنی ہریاب
 تمت بفضل اللہ تعالیٰ وبتوفیقہ رنا تقبل منا انک انت السميع العليم . وتب علينا
 انک انت التواب الرحيم . والحمد لله تعالیٰ علی ذالک . وصلى الله تعالى على خير
 خلقه محمد وآله واصحابه اجمعين .

جمعة المبارک 11 رمضان المبارک ... ستمبر 2008

دَعْلَم تجوید پہ موضوع یو منفرد کتاب

گلدستہ دَ تجوید

تصنیف

احمد علی مردانی

فاضل جامعۃ العلوم الاسلامیہ علامہ بنوری تاون کراچی

خورونکے

اسلامی ادبی تولنہ

یونیورسٹی روڈ مردان 0312-9818511

گلدستہ دَ تجوید
منظوم

تصنیف

احمد علی مردانی

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**